

ואי לזאת ועמך לא חפצתי אלא האהבה רבה היא ליבטל וליכילל ואי אים ביה ממש ולאשתאבא בגופא דמלכא שלמעלה מעלה מבחוי זיו והארה, והגם שבבחי' זו איא להיות ע"ד יושבין ונהנין מזיו כיא אדרבה בחי' ביטול במציאות וכביטול והתכללות הנר באבוקה (וכמשי כשביס פירס) הגם שתהי' אין ואפס ותתבטל שם במציאות לגמרי כו', משאיכ' בחי' יושבין ונהנין מהותה ועצמותה כמו שהוא (כו') אעפ"כ זה רצונה והצפה להתבטל מהותו ועצמותו מלהיות נהנין רק מזיו כו' (ועמ"ש דפירס מהה ז' בענין מוחין דאבא ומוחין דאפס ועמ"ש בפ' כהר בדיה כי הבורא אל הארץ בענין נפש ש תיגר). ואהבה זו נק' בחי' דכר כמו מעלת הזכר על הנקבה כי נשים דעתן קלות משאיכ' הזכר שהוא בר דעת, וזהו שבחי' אח"ר הנביל נק' דכר שהוא דעת חזק שבוחר העיקר ולא הטפל הגם שלא יהי' בבחי' יש כו' והוא חפץ הטפל אל שיהי' נשאר על מהותו נהנין מזיו כו', ואע"פ שגם בחי' זו נק' מקור חיים וכדאי' כל יסורים דגיהנם בשביל לית' לג"ע אפ"ה הוא רק בחי' עמך כניל ואינו ערוך כלל לגבי אור אים ביה כי כיו"ד נברא העוה"ב, שכל בחי' העוה"ב אינו אלא בחי' נקודה. ולכן לא יחפון לעשות הטפל עיקר בשביל הגלגמיה שלו. וזהו הנק' במשנה שלא על מנת לקבל פרס שבחי' נהנין מזיו נק' פרס שאינו רק פרוסה מלשון אור פרס לרעב לחמן, ולכן אינו חפץ בפרסו זה וזיו זה כיא לאשתאבא בגופא דמלכא בבחי' ביטול בעצמות אור אים ביה כו', אשר שם פרוסה הנביל כלא ממש חשיבי כטפה באוקיינוס. משאיכ' בחי' יולדת נקבה זהו בחי' אהבה וזאת שהאהבה היא על מנת לקבל פרס בג"ע דהיינו שחפץ קרבת אלהים ולדבקה בו, דהיינו שתאשר עצמות ומהות הנפש כמו שחפץ אהבה בו ית' בג"ע. וזהו בחי' נפש איתך כאדם המתאחד לחיי נפשו וכו' ולכן בוחר יותר בבחי' הפרס שהוא רק זיו והארה כיו"ד נברא כו' כדי לישאר על מהותו ועצמותו של הנפש ואינו חפץ לאשתאבא וליבטל כהתכללות נר באבוקה בעצמות אור אים ביה, ונק' בחי' אהבה וזאת זו כשם נקבה שדעתה קלה שנושפת את הטפל עיקר דהיינו ע"ד לקבל פרס בשביל הגלגמיה שלו. וזהו נפש איתך בבלי שבחי' אהבה זו נק' עדיין לילה היא אהבה של חושך כו'. וזהו הפי' שכשהאשה מורעת תחלה יולדת זכר. משאיכ' איש מוריע תחלה יולדת נקבה. כי הנה נודע שהאי"ר שהאדם מעורר בנפשו הם רק אתעדל'ת לאהי"ר הבאים מלמעלה בבחי' אתעדל'ע (כמ"ש ע"פ וראו אל אברהם ובהרעה לתיקון מרוח), ולכן אם האתעדל'ת קדמה תחלה שמיגע א"ע להוליד אחי"ר מרוח כינתו בו אזי נמשך האתעדל'ע מבחינה ומדרגה גבוה מפנימית האור והחיות שמאיר אור אים ביה בכני'. ועיין יולדת זכר שיערה עליו רוח ממרום להיות האהבה בבחי' אהבה רבה למעלה מהתעל נפשו שיחפון ליכיל ולאשתאבא כו'. אך לפעמים הגם שאין אתעדל'ת מלמעלה עכ"ל נמשך אתעדל'ע תחלה לעורר אתעדל'ת, וזהו הנק' איש מוריע תחלה. ואתעדל'ע זו כיון שנמשכה בלי אתעדל'ת אינה רק מבחי' חיצונית האור והחיות שמאיר אים ביה, ולכן אע"פ שהיא מעוררת ג"כ התחות אתעדל'ת ונעשה בחי' הולדה מאור שיש אתעדל'ע ואתעדל'ת, אך ההולדה היא רק בחי' נקבה שהוא האהבה וזאת הנביל לרות צאנונה לכד ולא להשתפך כפי ביטול ההשגה כנר בפני האבוקה. ועיין בזהו פ' תזרוע דמ"ה סע"א ועמ"ש סד"ה והיה מספר בענין בת קול מכרות, ועמ"ש בדיה שבת שבתו הוא. והנה כשכנס"י היא בבחי' זו דאיש מוריע תחלה נקראת עקרה ואע"פ שילדת נקבה שהיא בחי' אהבה וזאת נקראת עקרה כאילו אינה יולדת כלל, לפי שגם הולדה זו לא נמשך בה מצד עצמה ע"י אתעדל'ת שלה, לפי שגמשך ע"י קדימת האתעדל'ע דאיש מוריע תחלה, איכ' אין נק' ההולדה על שמה, ולכן נקראת עקרה. ועיין אמר ותגל העקרה בקבוץ בניה פ' ע"ד בהפסות.

הצמזום של הרקיע המסבב העולם שמעכב ומונע מלהיות אור השמש מתפשט בכל העולם אלא שיאר בחוקק אל מקום שורת וכל צמזום הוא מחמת הגבורות המגבילים וגם הכלים הם מבחי' גבורות והוה בדרום דוקא לפי שעצמו חסד ע"כ נתכללה בו הגבורה המצמצמת כו'. אבל בצפון שעצמו גבורה ע"כ נתכלל בו החסד ולכן הוא קר כי הקירות הוא חסד אלא משאפ"כ עצמו גבורה היינו תוקף הקירות המגלד ומקריש. ולכן יש מים בצפון שהמים נמשכים מה החכמה מקור החסדים ונק' ית' החכמה כח ומקור הלחות כמות ומקור החמימות בלב רשפי אש אני בינה לי גבורה כו', משאיכ' בדרום יבישות ומי' יש בו נהרות והג"ע הוא בקו השווה כי עצמו חסדים כו', וגם זה גופא מה שהקירות בו חסד והחמימות בגבורה הוא ע"י חילוף. כללא דמלתא שזהו עיקר הרקיע שהתוקף המאציל ית' בעולמה להיות עירוב חסד בגבורה וגבורה חסד כדי שיתקיים העולם חולה זה היה זיום לעולם כלל כי אם הצפון שהוא גבורה בעצם לא היה בו חסד כלל לא היה מתקיים ולכן הוטבע בו חסד וכמו אשה מורעת תחלה יולדת זכר ואיש מוריע תחלה כו' כמ"ש במ"א. ולכן ג"כ רוח צפונות אינה מסוככת במחיצה כי המחיצה של הרקיע המצמצם הוא מגבורות דוקא ובצפון להיות שבו מתפשט החסדים דחכמה לכן הוא פתוח וד"ל. וע"כ הוא קר להיות כי השמש מתפשטת אנה ואנה ולא כבדרום (ועיין בזהו פ' וראו דכ"ד ע"א ובוהר הרקיע ויבאשל אברהם ובמק"מ שם וע' באנתי' בדיה מה רב טובך אשר צפנת כו'. וע' עוד בזהו פ' במדבר דק"ה ב' ודק"ב ע"א. ובפ' וישב דקפ"י ב' ע"פ העירוי' מצפון כו' ובפ' תרומה דקפ"ד ב' בענין שלחן בצפון ודק"ה א' כד"א מצפון זהו בו וע"ש. ועמ"ש במ"א בענין שם מ"ב וע"כ שבפ' שמע והיה אם שמעו שהוא ג"כ מענין מ"ש בזהו דאחילפו דוכתייהו כו'. ועיין עוד מענין רוח צפונות אינה מסוככת בזהו פ' קרח דקפ"ה ב' והוא ענין אחר ממש"כ. וע' בלקיט' ביהוקאל ד"ה ענין יחזקאל ועמ"ש בפ' וישב בדיה ככ"ה בכסליו בפ"י צפונה לפני הוי' וע' בפ"י הרמ"ז בזהו ר"פ צו):

שש תשיש ותגל העקרה בקבוץ בניה לתוכה בשמחה. הנה כמלת תשיש יש ב' פירושים. הא' לשון פועל עומד וקאי על העקרה ותשיש לשון נקבה שהעקרה תשיש בעצמה ותגל בקבוץ בניה. והב' לשון פועל יוצא על הקביה שאומר להקביה לנוכח אתה תשיש את העקרה והמילא היא תגל (כי נכח לזכר היא שוה עם לשון נקבה נסתרת כידוע). ולהבין זה יש להקדים תחלה בייאור ענין ותגל העקרה בקבוץ בניה שאם היא עקרה שלא ילדה מאין לה ננים שיקבצו לתוכה. והענין כי הנה אר"ל ע"פ אשה כי תזרעי וילדה זכר אשה מורעת תחלה יולדת זכר איש מוריע תחלה יולדת נקבה. ולהבין זה נעבודת ה' הנה נודע שכני' נק' בשם אשה והקביה נק' בשם איש וכמ"ש ביום ההוא תקראי אישי כו', והנה כמו שבאיש ואשה עדימ' אשה מורעת תחלה יולדת זכר, כך הנה ככני' עם הקביה כשהאשה היא כני' מורעת תחלה היינו בחי' אתעדל'ת מלמעלה למעלה בחי' ואל אישך תשוקתך שהוא ענין הנקרא עמך הטבלה בשם העלתי מני, ואח"כ נמשך אתעדל'ע והמשכך מ"ד אלו יולדת זכר, דהיינו שמוילדת בחי' אהבה נבש' שמבחי' זכר דהיינו בחי' אהבה רבה שהיא בחי' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי, פי' אפילו מה שעמך בקרוב לך, והיינו מ"ש כי עמך מקור חיים שהם חיי העוה"ב ותענוג אלקי שנמשך לנשמות בג"ע להתענג על ה' מחמת השגתם והשכלתם בעמך והשכלה מופלאת מאד, ועכ"ז אין אהבה זו מגעת אלא בבחי' שגם שהוא דבר הטפל ובטל אצלך ולא אהבה ממש כי לית מחשבה תפיסא ב"י כלל אלא השגתם הוא בבחי' זיו השכינה זיו והארה בעלמא,

שאף גם כשהיא בכחינה עקרה אלא שהאעדלע מקדים לבוא לעורר אתעדלית אעפ"כ יהיה קבוץ בניה דהיינו שתייה יולדת זכר, ואין יהיה זה, לזה אמר בשמחה שע"י השמחה של מצוה יוכל להיות בח' זו, דאע"ג איש מוריע תחלה עכ"ז תהי' יולדת זכר. והענין דהנה כתיב תחת אשר לא עבדת את ה' אלהיך בשמחה ונטוב לבב מרוב כל ועבדת את אויביך וגו'. דלכאורה משמע אע"פ שעובד אלקים רק שאין לעבודה בשמחה וטוב לבב אזי יומשך העונש ועבדת את אויביך, וזה אינו מובן כי שמחה מה יהי' העונש המר הזה מחמת חטרונו השמחה לבד. אך הענין כמ"ש כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יטא ומחמת זה נמשך העונש ואעפ"כ אילו הי' עובד את ה' בשמחה של מצוה הי' גדול כח פאורו זה שמעורר השמחה למעלה כביכול והיא מבטלת הדינים כו' כי באחר מלך חיים כו' (ועי' בזה פ' תצוה דף קפ"ד ע"ב). משא"כ תחת אשר לא עבדת בשמחה כו' נמשך העונש על העונות אשר אין צדיק בארץ כו' כני"ל. ועד"ז יובן גם כאן כי הנה כל הנ"ל מה שיש הפרש בין אשה כי תזריע שאו יולדת זכר ובין איש מוריע תחלה שאינה יולדת אלא נקבה, וזה דוק כאשר אור א"כ כ"ה נמשך בדרך וסדר הדגרת ההשתלשלות שע"פ מאמר קו המדה שכן היא המדה שאם אשה מורעת תחלה ואכשור דרי שיש אתעדלית ומשך אתעדלע מבחי' עליונה עד שתהי' יולדת זכר בחי' אה"ר, משא"כ כשלא אכשור דרי וליכא אתעדלית אזי המדה שנמשך האתעדלע רק מבחי' חיצונית עד שאינה יולדת אלא נקבה. משא"כ ע"י שמחה של מצוה שמעורר בחי' שמחה העליונה שהשמחה גורם הגילוי והוא שהאר כ"א ונמשך מעצמות המאציל בתוספות ועליו רב שלא כדרך חורר וסדר ההדרגה ע"ד ונבאח כ"ה השמחה בכלך בין שיצוא אזי לגדלו והגבלת המדות ולכן יוכל להתגלות לקטן כמו לגדול בשוה ממש, כמ"כ למעלה ממש בבחי' התגלות שמחה עליונה, הנה אז מתחברים ומתקרבים ומתכללים יחד כל האורות עליונים עד שאין שום הפרש בין מעלה ומטה ימין ושמאל כו'. ואזי נמשך שאף עקרה תקבץ בניה דהיינו שאע"פ שהוא מבחי' עקרה ואיש מוריע תחלה עכ"ז תהיה יולדת זכר כו' וכמ"ש בדי"ה רני ושמיני בת כו' שזהו ענין איש ואיש יולד בה כו' ע"ש. וזהו שאנו מבקשים שיש תשיש ותגל העקרה כו' שע"י השמחה של מצוה מלמטה שהעקרה היא כנ"י תשיש ותגל בעצמה בשמחה של מצוה ע"י מעוררים גילוי שמחה עליונה (וכמ"ש במ"א ע"פ שיש איש בהי' ע"ש). ועי"ז אתה תשיש ותגל העקרה והוא ענין שמחה ציון בבניה כו'. ולכן ע"י השמחה ג"כ לא יהי' בחי' ועבדת את אויביך שכל בחי' שינויים והנפילה מעבודת ה' מגדלות לקטנות גם הנפילה בתאוות שזהו ענין ועבדת את אויביך כ"ז הוא רק תחת אשר לא עבדת בשמחה כיא בבחי' יש מי שאוהב ומשיג שהוא בחי' לגרמיה וזוה נמשך הנפילה כו' אבל ע"י השמחה בה' לא יהי' שינויים אלו (ועי"ן בפ' ויחי דרכ"א ופ' אומר דק"ז בענין אתר דמשתני והיינו בחי' אהבה וזאת שמכ"ח נשים דעתו קלות בבחי' לגרמיה לכך יש בה שינויים וכמ"ש ע"פ חכלילי עינים משא"כ בבחי' אהבה רבה שמבחי' דכר אין בה שינויים ונק' עץ חיים וכמ"ש בדי"ה מקושה עצים והשמחה בה' מרחקת ג"כ מן התאוות כמ"ש בדי"ה ה' לי בעתורי. וע"מ"ש בביאור ע"פ צאינה וראינה מענין זו וע"מ"ש ג"כ פ' בשלח ע"פ ולא נתם אלקים דרך ארץ פלשתים וע"פ אטרי לגפן כו' שהשמחה צ"ל כלולה ביראה וביטול כו' (וע"מ"ש עוד מזה בבחי' בביאור ע"פ צאינה וראינה):

א"ע ערום כו'. כיון שזכר במילה נתישבה דעתו כו' כדאיתא במנחות דף מ"ג ע"ב. וכן הוא ג"כ בירושלמי דף סמכת ברכות. וצריך להבין למה היתה השירה על שניתנה בשמיני דוקא. אך הנה כתיב וביום השמיני ימול כו' ואפילו בשבת שמילה דוחה שבת. ולהבין יתרון ומעלה שיש במילה שהיא ביום השמיני לדחות מעלת ומדרגת קדושת השבת, צריך להקדים ענין השבת כי בו שבת כו'. ושורש הדברים הוא כי הנה כל המלאכות שבימיו החול ל"ש מלאכות חורש והזורע כו' הם בחי' תיקון ובידור העולות מכח הצומח אשר בארץ להצמיח לה מאכל אשר יאכל האדם וחי בהם כי הוא יברך על המאכל בתחלה ובסוף וממשיך בו קדושה וגם אח"כ כשמקבל חיות מזה המאכל נכלל חיות המאכל בחיות האדם ונתחזק כחו ושכלו וזכו ושכלו על מהתפלל ולומד ומקיים מצות לאדן גם חיות המאכל עולה עמו ונכלל באחד ואהבת כו', ועד"ז הן כל המלאכות כאפיה וביטול שנתן תיקון המאכל שהיה ראוי לאכילת אדם. וכן האורג שני חוטי"ן כו' וכיוצא בו הוא תיקון להיות ראוי ללבושי האדם. והבונה וכיוצא בו הוא תיקון להיות ראוי לבית אשר ידור בו האדם, כי דרך כלל כל המלאכות כיון הן במונות ולבושים ובתים הן היכלות כו' כמ"ש במ"א וכל בידור זה הוא מרפ"ח ניוציון שנפלו בשבתי"כ כבי"ע וצריך להעלותם במ"ע לאצילות כי אצילות הוא עולם התיקון שכבר נתקן שלא ע"י האדם אך התיקון של האדם הוא בב"ע שניתן להאדם לתקן ולברר כו' (וע"מ"ש בפ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים התישבים). וזוהי עבודת האדם ימי החול, אבל בשבת אין בו בידור ותיקון רב כד"ה איהי מלמעלה למטה צדיק אוכל לשבוע נפשו כו' (כמ"ש במ"א פ' חיי שרה בדי"ה גילה לו טעמי כו') והנה תלת סעודתי' דשבתא גיפ' ביום השביעי, תלת וימינן טרי"ף ט"א דעתיקא כו' שהוא מבחי' ענג העליון ויכל אלהים ביום השביעי ויכל לשון כלות הנפש מחמת תענוג דהיינו שמשך תענוג העליון והוא המ"ד שמבשר המ"ן שכל ההעלאה שבימי החול הוא בחי' מ"ג ובשבת נמשך המ"ד באצ"י בעולם התיקון שהוא מבחי' מ"ה כי ההעלאות דמ"ן הוא מבחי' ב"ן והתיקון הוא המ"ד שנמשך מ"ה המבשר הב"ן וזהו אתעדלע שאחר אתעדלית מ' שטרח בע"ש כו'. ועי"ן מ"ש מזה ע"פ ראו כי ה' נתן לכם השבת והיינו שכפי ערך עלי' הבין המתברר כך ערך המשכת המ"ד המבשר וכמ"ש וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד שהוכשר בעיניו מאד לכך ויכולו שנכללו בתענוג עליון וכלתה נפשם כו' וזוה נמשך להיות ויכל ביום השביעי, וזהו ענין כי בו שבת כאדם ששוכה מלאכתו שהיה טרוד כל כעמו אם הוא מטרוד שכלו לכתוב אבות דבר שאין השכל מלווה במעשה הכתיבה וכששוכה חזרו השכל למקורו כו', כך נכללו כל ההעלאות בעולם התיקון ולכן אין בו מלאכה מפני שכבר נשלם הבידור מעבודת האדם מטטה למעלה אלא הוא המשכת המ"ד באצילות עולם התיקון וכל זה הוא ענין השבת:

ב אבל מילה היא מדרגה הגבה מאד נעלה מבחי' אצילות שניתנה בשמיני דהנה כל הו' מלי"ם ימלוד יומת כו' עד מלך השמיני הוא הדר שרש התיקון הוא יסוד דא"ק שמשם הארת מ"ה שהוא מבצא דא"ק, ויכסוד הוא המשפיע בחי' פנימי) שהוא למעלה מבחי' מ"ה שבאצ"י, ויכסוד נמשך בעולם התיקון אבל שרש שם מ"ה למעלה בא"ק הוא גבוה מאד ונשא ממעלת מדרגת אצילות (וזהו כתר עליון כו' מלגאז איהו שם מ"ה דאיהו אורח אצ"י כו' ועד"ז בא"ק שהוא כתר דכללות וע' בדי"ה ענין האבות הן הן המרכבה ומשם יובן למה נק' י"א ג"כ שם מ"ה, וע"מ"ש בביאור דמזוה מיימן בענין אורי שהוא ג"כ בכתר ובד"א ונק' רעמ"ד רעיון פ' מרדו כל הרצונות קדמון לכל הקדומי כי בריאת העולמות הוא מפני שכשעלה ברצונו כו' אבל להיות

וביום השמיני ימול וגו'.

למנוצח על השמינית על מילה שניתנה בשמיני. שבמרחץ ראה

יחיה יצא -- שמיני. וראינה: בבור 4 ובדפוס ראשון ליתא ונרחופה בדפוס דשנת תרכ"ו.

יורה דעה -- אחר ח"י פנימי מרחיל (בכ"ס) -- הערת כ"ס אדמו"ר מהרש"י.
 ע"י בהוספות.